

Motala 2013-04-30

Kommunledningskontoret/Tekniska kontoret, 591 86 Motala

Remissvar från Naturskyddsföreningen i Motala avseende: Naturvårdsprogram för Motala kommun

Naturskyddsföreningen i Motala har med intresse tagit del av det föreslagna naturvårdsprogrammet och lämnar nedanstående synpunkter.

Naturskyddsföreningen i Motala vill inledningsvis med glädje instämma i kommunens ambitioner att med naturvårdsprogrammet som instrument skapa ökad fokus på naturskydd vid frågor kring markanvändning, exploatering, framtagande av översiktsplan mm. Materialet är gediget och en remiss över naturvårdsprogrammet kan därför endast behandlas översiktligt. Vi föreslår att programmet kommer att hanteras som ett "levande" dokument så att det kan kompletteras över tiden fram till nästa mer genomgripande revidering.

Inledning

Begreppet naturvård är vedertaget begrepp och syftar primärt på miljöskydd eller naturskydd. I dokumentet Natur och naturvård i Motala anges programmets syfte och användningsområde. Här skrivs inledningsvis att programmet beskriver "hur kommunen ska arbeta med att utveckla och bevara Motalas naturmiljöer...". Vidare ..."Attraktiva grönområden och närheten till vatten är en av hörnpelarna i ambitionen att skapa ett attraktivt boende i Motala kommun". Med dessa formuleringar får man intrycket av att uppdraget är att skapa naturmiljöer och får läsaren att associera till parkbyggnad och liknande då man i själva verket skall fokusera på att skydda våra värdefulla naturmiljöer. Det är således naturskyddet som ska utvecklas vid planeringen av förändrad markanvändning, exploatering etc. Vi håller med om att det är viktigt att skapa ett attraktivt boende i Motala kommun, men vi anser att vi bäst gör detta genom att lyfta fram och skydda våra stora värden för naturvård och friluftsliv samt återställa biotoper och habitat/livsmiljöer. Detta bör tydligare beskrivas i naturvårdsprogrammets syfte.

Kommunens naturvårdsarbete

Beskrivningen av kommunens naturvårdsorganisation ger en bekräftelse på att kommunens organisation över naturvård och miljöskydd är otydlig och utlagd på flera händer. Tekniska nämnden

verkar ha ett huvudansvar som förvaltare och utförare. Risken är att viktig kunskap inte förs ut till utföraren när dessutom naturvårdsprogrammets syfte är oklart formulerat. Genomförd avverkning av träd i stor skala på Råssnäs södra udde ger intrycket av hur kommunen försöker omvandla värdefull natur, inkluderande mindre våtmark i ett område som dessutom är Natura 2000-område, till mer parkliknande miljö. Det finns likande exempel såsom borttagning av träd och grenverk vid ständerna kring Motalaviken och Motala ström, där viktiga habitat/biotoper för t.ex. Svarthakedoppingen försvinner. Det finns således risk för att ett naturvårdsprogram i praktiken inte efterlevs pga att organisation och ansvar inte tydliggjorts i kommunen.

I övrigt är kommunens naturvårdsarbete bra beskrivet och ger en god inblick i detta omfattande arbete.

Naturen i Motala kommun

Även detta avsnitt är bra beskrivet och kan ge den som är nyfiken på naturen och de som redan är naturintresserade motalabor, god kunskap om kommunens rika och värdefulla naturområden. Naturupplevelsen är en viktig del av friluftslivet och ger ökad livskvalitet varför vi tycker att det är bra att kommunen lyfter fram och beskriver kommunens naturvärden och möjligheter till ett rikt friluftsliv.

Biologisk mångfald

Vad som avses med biologisk mångfald beskrivs bra och översiktligt.

Lagstiftning och övriga styrmedel

Under denna rubrik tas inledningsvis de nationella miljömålen upp och beskrivs. Av de 16 nationella miljömålen som Sveriges riksdag antagit beskrivs 6 miljömål som de mål som främst berörs av naturvårdsprogrammet. Motala har dock en mycket lång historia som industristad som de senaste decennierna omvandlats kraftigt till följd av att många industrier lagts ned. Med detta har följt ett stort saneringsbehov som långt ifrån är tillfullo analyserat och åtgärdat. Läckage av gifter från tidigare industriell verksamhet är ett hot mot vår natur och då inkluderande vår värdefulla och ömtåliga vattenmiljö. Det skulle därför vara av stort värde att även det nationella miljömålet "En giftfri miljö", togs upp i naturvårdsprogrammet för att lyfta fram detta i all framtida planering av markanvändning och exploatering i kommunen.

Miljölagstiftningen beskrivs översiktligt i programmet men kravet på miljökonsekvensbeskrivningar vid åtgärder eller planer som kan innebära betydande miljöpåverkan tas inte upp.

Miljökonsekvensbeskrivningar är inte enbart ett dokument som tas fram, utan ska också ses som en process där berörda och intresserade invånare får samverka och utöva inflytande på det beslutsunderlag som tas fram. Denna miljöprocess bör utvecklas och användas som ett komplement till övriga styrmedel och kan med fördel skapa ytterligare engagemang för skyddet av vår naturmiljö.

Naturvärden i Motala kommun

Den biologiska mångfalden har tagits upp i ett tidigare avsnitt, men här tas hotade arter i Motala kommun upp. Det är ju för många känt att intrång i skyddade nyckelbiotoper med rödlistade arter skett under de aktuella infrastrukturprojektens genomförande, där viss kompensation skett, men detta är ett område vi önskar få belyst än mer djupgående för att förhindra framtida intrång i skyddade miljöer. Ovan har nämnts trädavverkningen i Råssnäs och vid Motalavikens och Motala

ströms stränder som exempel där vi anser att kommunen missat områdesskyddet. En komplettering för skydd av viktiga nyckelbiotoper för t.ex. rödlistade arter anser vi bör beskrivas bättre och tydligare i naturvårdsprogrammet så att en bättre hänsyn tas till detta vid skötselanvisningarna. Framförallt bör Vätterns Natura och Göta kanals 2000-områden, med inkluderande öar och stränder, analyseras och beskrivas bättre för att sedan kunna användas vid den fysiska planeringen och vid framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningar. Naturvårdsprogrammet bör ges en hög prioritet åt bevarande av naturvärden i händelse av intressekonflikter när de särskilt värdefulla naturmiljöerna har identifierats och beskrivits på det sätt vi föreslår. Vi vill också trycka på att områdesskyddet också kan handla om att återställa biotoper och habitat/livsmiljöer för t.ex. fåglarna.

Strategier och åtgärder

Kommunen har under ovanstående rubrik i programmet skrivit "Naturvårdsprogrammets strategier och åtgärder syftar till att uppfylla de nationella miljömålen, och därmed det kommungemensamma resultatmålet inriktat på hållbarhet: - Motala kommun ska genom sin verksamhet och sina beslut sträva efter ett hållbart samhälle".

Vi har ovan föreslagit att det nationella miljömålet "En giftfri miljö" tas med i naturvårdsprogrammet och att kommunen därmed även kompletterar detta område med åtgärder.

Generellt för beskrivningen under avsnittet Strategier och åtgärder – anser vi att kommunen bör komplettera programmet med konkreta och uppföljningsbara mål med beskrivningar. I många av de beskrivna åtgärderna anges att man ska "verka för" en viss uppgift, vilket inte är så förpliktigande och uppföljningsbart vilket däremot en konkret målsättning skulle innebära.

Förutom att programmet kompletteras med konkreta mål anser vi att det i programmet mer uttryckligt redovisas ansvarig för utförande och förvaltning samt ansvarig för tillsyn och uppföljning.

Under förslagsvis åtgärder för "En god bebyggd miljö" bör en komplettering ske med att en utveckling av miljökonsekvensbeskrivning genomförs med syfte att stärka strävan efter ett hållbart samhälle samt att skapa bredare beslutsunderlag med en god förankring hos allmänheten som därigenom ges ett stärkt inflytande.

Bilaga 6 Skyddad natur och riksintressen för natur och friluftsliv

Här saknas markering för Natura 2000 området tillika riksintresset för natur för sträckan Göta kanal från Charlottenborgsvägen fram till Boren.

För Naturskyddsföreningen i Motala

Enligt styrelsens uppdrag

Rolf Ström

E-post: strom.rolf@gmail.com